

Medijpratība: kur un kā pilnveidoties šajā jomā?

Inga Kaļva-Miņina

Vai ir iespējams pilnībā apgūt medijpratību? Atbilde ir – nē. Arī tad, kad šķiet, ka tu tik labi orientējies informācijas pārbagātajā pasaulē, tad, kad šajā jomā zini daudz vairāk nekā lielākā daļa tavu draugu, kolēģu vai radnieku, tu nedrīksti aizmirst turpināt izglītoties, interesēties par aktuālajiem notikumiem Latvijā un pasaulē. Straujais dzīves ritms un tehnoloģiju attīstība nemitīgi liek mainīties mums pašiem un mūsu dzīvēm, un arī medijpratību nav iespējams apgūt pilnībā, – nav iespējams sasniegt augstāko medijpratības līmeni, jo tā ir jāapgūst visas dzīves laikā.

Laikrakstā jau esam stāstījuši par skolēnu un studentu viedokli saistībā ar medijpratības apguvi, esam ieklausījušies medijpratības ekspertu un žurnālistu viedokļos un ieteikumos. Medijpratības jomā ir jāizglītojas nemitīgi, un Rēzeknes Mūžizglības centrs ir tā vieta, kurā iespējams sevi pilnveidot dažādās jomās, tai skaitā arī medijpratībā. Arī bibliotēkās, kas ir izveidojušas par nozīmīgām kultūrvietām un arī izglītības salīnām, cilvēki var pilnveidot savas medijpratības prasmes. Tādēļ šajā reizē atskatījāmie uz to, kādas aktivitātes saistībā ar medijpratību ir notikušas pagājušajā gadā (un kādi pasākumi tiek plānoti šogad) Rēzeknes Centrālajā bibliotēkā un Latgales Centrālajā bibliotēkā, kā arī noskaidrojām, kā pērnā gada izskaņā noslēdzies Kultūras ministrijas un Latvijas Universitātes projekts “Medijpratības un informācijpratības nodarbības Latvijas austrumu pierobežas reģionu mācību iestādēs”.

Ir svarīgi nemitīgi izglītoties

RTA Mūžizglītības centra kolektīvs (no labās): vadītāja Ilze Skromule, mūžizglītības koordinatore Anīta Strode un lietvede Aija Vonoga

Pagājušā gada izskaņā Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijas Mūžizglītības centra (MIC) vadītājas amatā darbu uzsāka ILZE SKROMULE. Jautāju viņai par interesentu iespējām apgūt medijpratību un par tām aktivitātēm, kas notikušas, šajā jomā izglītojot sabiedrību (jāpiebilst, ka pandēmijas laikā vieni no pirmajiem kursiem, ko MIC piedāvāja attālināti, bija saistīti tieši ar medijpratību).

Kādi ar medijpratības jomu saistīti kursi ir notikuši Mūžizglītības centrā?

– Esam organizējuši šādus ar medijpratību saistītus kursus: «Medijpratības nozīme izglītībā», «Mediju studijas un komunikācija», «Medijpratības veicināšana skolās», «Medijpratība izglītībā: tendences un izaicinājumi». Tie ir bijuši gan pavisam īsi kursi divu stundu apmērā, gan apjomīgākas programmas (32 akadēmiskās stundas), lai pielāgotos interesentu vajadzībām un iespējām. Tāpat pozitīvas atsauksmes esam saņēmuši par 2022. gada vasarā organizēto «RTA Medijpratības vasaras skolu».

Kādēļ par šo tēmu ir jārunā un jāturpina izglītēt sabiedrību?

– Mūsdienās, kad liela daļa sabiedrības daudz laika pavadā, komunicējot sociālajos tīklos un izmantojot dažādas digitālās platformas, ir ārkārtīgi svarīgi izglītoties šajā jomā. Reizēm var novērot, ka cilvēki darbojas digitālajā telpā, bet nav «izlasījuši lietošanas instrukciju» par to, kā būtu pareizi un droši to darīt. Ikdienā saskaramies ar lielu informācijas daudzumu, kurā nezinātajam reizēm kļūst grūti orientēties un izvērtēt, kas no tā ir vērtīgs un kas atmetams.

Vai medijpratības kurss ir plānots organizēt arī šajā gadā?

– Drīzumā plānojam organizēt kursus, kuru primārā mērķauditorija ir pedagogi, kas vēlas ieviest savā darbā medijpratības elementus, mācīt skolēniem kritisko domāšanu, prasmi analizēt mediju saturu un atbilstoši rīkoties digitālajā vidē. Programma būs noderīga arī citiem interesentiem – ikvienam, kuru interesē, kā notiek informācijas veidošana, apstrāde un izplatīšana, izmantojot masu komunikācijas līdzekļus. Kursu laikā tiks sniegtas zināšanas par mediju darbības principiem, funkcijām, mediju vēstījumu sagatavošanu, manipulācijas tehnikām, kas ļauj kritiski izvērtēt informāciju, uztvert mediju ziņojumu patieso mērķi un atpazīt faktus no viedokļiem.

Kādēļ, tavuprāt, mūžizglītībai ir tik svarīga loma cilvēka izaugsmei? Kādas ieceres, esot Mūžizglītības centra vadītājas amatā, vēlies īstenot?

– Mūžizglītības joma ir ārkārtīgi plaša. Tā paver daudzus darbības virzienus. Dalība vietējā un starptautiskā mēroga projektos, darbs ar strādājošiem un bezdarbniekiem, individualizētu piedāvājumu izstrāde, kā arī sadarbība ar lektoriem, programmu rakstīšana, jomas popularizēšana – tas viss ir vērts uz to, lai palīdzētu cilvēkiem vieglāk orientēties piedāvājumā un katram atrast sev vispiemērotāko.

Nevar noliegt, ka tas paredz arī nemitīgu pašizglītīšanos, jo piedāvājums, iespējas un informācijas telpa attiecīgajā jomā ir ļoti plaša. Turklāt, uzsākot darbu jaunā amatā, laiks paiet, apgūstot visu, kas ir izdarīts jau iepriekš, lai manis kā jauna cilvēka ienākšana Mūžizglītības centra kolektīvā palīdzētu izaugsmei, nepātraucot iepriekš sāktos procesus. Gribu arī izteikt pateicību manai priekšgājējai Karīnei Laganovskai par ieguldījumu Mūžizglītības centra darbā.

Jau sen ir zināms teiciens «Mūžu dzīvo, mūžu mācies!», taču bieži vien tas paliek teorētiskas idejas līmenī. Cilvēki, iegrimuši ikdienas pienākumos, neredz iespēju vai nerod motivāciju to īstenot praksē. Taču jāsaprot, ka ir grūti būt labam profesionālim, izmantojot tikai tās zināšanas, kas iegūtas pirms daudziem gadiem skolas solā, laikā, kad tik strauji mainās darba stils, aizvien vairāk pārejot no klātienes uz attālinātajām formām, kad aizvien biežāk mūsu mājās un darbavietās ienāk visa pasaule, kad līderības un komunikācijas prasēm ir tik milzīga nozīme. Nemitīga izaugsme ir priekšnoteikums veiksmei un gandarījumam ikdienā.

Ļoti bieži darba devēji lūdz savus darbiniekus papildināt zināšanas vienā vai otrā jomā, bet tikpat svarīgi arī cilvēkam pašam paaanalizēt savas stiprās un vājās puses, meklējot iespējas pilnveidoties. Mūžizglītības kursi šajā ziņā ir lielisks palīgs. Cilvēks, kas pilnveidojas, kļūst konkurētspējīgāks, prot efektīvāk izmantot savus talantus un potenciālu, līdz ar to spēj veiksmīgāk iekļauties sabiedrībā un īstenot savas ieceres.

Medijpratības nodarbībās izglītoja 993 skolēnus 21 austrumu pierobežas skolā

2022. gada nogalē noslēdzās Kultūras ministrijas un Latvijas Universitātes (LU) sadarbības projekts «Medijpratības un informācijpratības nodarbības Latvijas austrumu pierobežas reģionu mācību iestādēs.» Tā laikā LU Sociālo zinātņu fakultātes Komunikācijas studiju nodaļas mācībspēki viesojās 21 Latvijas austrumu pierobežas skolā, uzlabojot 9.–12. klašu jauniešu medijpratību un informācijpratību kontekstā ar Krievijas uzsāktu un īstenoto karadarbību Ukrainā, dezinformācijas izplatīšanu, tās atpazīšanu un radītajiem riskiem.

LU pētnieki – Klīnta Ločmele, Anastasija Tetarenko-Supe, Velta Skolmeistere, Viktorija Tkačenko, Raivis Vilūns un Kaspars Ličītis – viesojās 21 austrumu pierobežas skolā, uzrunājot 993 skolēnus no Aglonas vidusskolas, Austrumlatvijas Tehnoloģiju vidusskolas, Baltinavas vidusskolas, Balvu profesionālās un vispārīgizglītojošās vidusskolas, Balvu Valsts ģimnāzijas, Ciblas vidusskolas, Dagdas vidusskolas, Daugavpils Valstspilētas vidusskolas, Jāņa Eglīša Preiļu Valsts ģimnāzijas, Krāslavas Varavīksnes vidusskolas, Maltas vidusskolas, Rekavas vidusskolas, Rēzeknes 2. vidusskolas, Rēzeknes 5. pamatskolas, Rēzeknes 6. pamatskolas, Rēzeknes Valsts poļu ģimnāzijas, Riebiņu vidusskolas, Rugāju vidusskolas, Viļakas Valsts ģimnāzijas, Viļānu vidusskolas un Zilupes vidusskolas. Pērnā gada oktobra laikrakstā «Vietējā Latgales Avīze» LU Komunikācijas studiju nodaļas docente, Sociālo un politisko pētījumu institūta pētniece Klīnta Ločmele stāstīja par projektu, kura laikā viņa bija viesojusies Rugāju vidusskolā, Rekavas vidusskolā, Viļakas Valsts ģimnāzijā un Baltinavas vidusskolā. Vieslekcijas prezentācijā iekļautā tēma par pieciem sabiedrības maldināšanas veidiem ir aktuāla visu paaudžu cilvēkiem, tādēļ pētniece dalījās ar šo informāciju arī ar mūsu laikraksta lasītājiem (2022. gada 14. oktobra numurā lasiet par: foto un video izmantošanu citā kontekstā, viltvārzu principa izmantojumu, sociālo mediju lietotāju izplatīto nepatieso informāciju, naida runu, dziļviltojumiem un neticamiem stāstiem).

Projekts «Medijpratības un informācijpratības nodarbības Latvijas austrumu pierobežas reģionu mācību iestādēs» ir noslēdzies. Kādas ir tā laikā gūtās atziņas, laikrakstam «Vietējā Latgales Avīze» stāsta projekta vadītāja, LU docente LAURA ARDAVA-ĀBOLIŅA: «Lielākā daļa skolēnu atzina, ka labprāt vēl piedalītos šāda veida nodarbībās. Jāuzsver, ka tās bija vērtīgas arī pedagogiem, kuri novērtēja to, ka pētnieki brauc uz skolām un izglīto skolēnus par šo mūsdienās tik aktuālo tēmu, turklāt jo īpaši tagad, kad attīstās dažādi jauni tehnoloģiski risinājumi internetā, kas, piemēram, sociālo tīklu platformā *TikTok* milzīgā ātrumā iegūst tik lielu popularitāti. Tādēļ tieši skolēniem šādas lekcijas ir ļoti vērtīgas, jo tās palīdz viņiem orientēties šajā jaunajā informācijas plūsmā un saprast tehnoloģiskās lietas – kā neuzķerties uz viltus ziņām, kādā veidā strādā sociālie mediji. Nodarbības laikā skolēni ieguva jaunas zināšanas par to, kas ir

Projekta laikā septembra noslēgumā docente Klīnta Ločmele viesojās Ziemeļlatgalē, lai skolās stāstītu par dezinformāciju kontekstā ar Krievijas sāktu karu Ukrainā, tostarp Krievijas izplatīto propagandu

pilnveidoties šajā jomā?

dziļviltojumi (*jeb deep fake (angļu val.) – I.K.-M.*), kas ir naida runa, kā pārbaudīt attēlu autentiskumu. Pirms tam lielākā daļa skolēnu nezināja, kas ir dziļviltojumi un cik ļoti ar tiem var manipulēt. Tāpat skolēni bija priecīgi, ka mūsu pētnieki viņiem paskaidroja, kā darbojas *TikTok* algoritms un kādēļ viņu tik iecienītajā sociālo tīklu platformā ir tik viegli nonākt viltus ziņu gūstā.»

«Bija arī skolas, kas mums atteica sadarbību vai nesniedza atbildi. Dažās skolās tika pausts uzskats, ka šis, viņuprāt, ir politizēts jautājums, bet tā nav, jo šis ir Kultūras ministrijas projekts, kurā iesaistīti zinātnieki,» stāsta projekta vadītāja, atzīstot, ka lielākoties pētnieku komandai pēc nodarbībām esot bijusi gandarījuma sajūta par padarīto darbu. «Redzējām, ka gan skolu direktori, gan skolotāji saprot šis ar medijpratību un informācijpratību saistītās tēmas aktualitāti. Viņi atklāja, ka arī ikdienā saviem skolēniem stāsta un atgādina par medijpratību. Priecēja tas, ka pēc nodarbības vairāki skolotāji mūsu pētniekiem lūdza atsūtīt prezentāciju, kas tika rādīta skolā, lai vēlāk audzināšanas stundā varētu detalizētāk pārrunāt konkrētās tēmas. Ir gandarījums par paveikto, jo gan no direktoriem un skolotājiem, gan skolēniem varēja just ļoti lielu atgriezenisko saiti. Projektu izdevās īstenot ļoti jēgpinli.»

Sarunas noslēgumā docente L. Ardava-Āboliņa uzsvēra, ka svarīgi, lai šāda veida vai līdzīgas nodarbības turpinātos, turklāt notiktu gan reģionos, gan arī Rīgā: «Bērnu un jauniešu auditorijai ir regulāri jāstāsta par medijpratību. Pēc sekmīgi īstenotā projekta ļoti ceram, ka Kultūras ministrija varētu šādas iniciatīvas turpināt.»

Kā vienu no jaunākajiem materiāliem par medijpratību, kas varētu noderēt pedagogu darbā, pētniece nosauca medijpratības mācību stundu plānu un uzdevumu krājumu «Ēsi medijpratīgs!», ko, izstrādājot ar IREX Baltijas Medijpratības programmas atbalstu, veidojuši LU Sociālo zinātņu fakultātes mācībspēki un maģistrantūras studenti. Grāmatā apkopoti 16 oriģināli veidoti medijpratībā izglītojoši mācību stundu un uzdevumu plāni 7.–9. klases un 10.–12. klases skolēniem valodu, tehnoloģiju, kultūras un pašizpausmes mākslā un dabaszinību mācību jomās, taču saturu var adaptēt un pielāgot pēc nepieciešamības. Krājums pieejams un lejupielādējams www.szf.lv.

Arī medijpratības meistari apgūst jaunas zināšanas

2018. gadā Anna Romanovska (vidū) kopā ar nu jau bijušajiem Rēzeknes Centrālās bibliotēkas filiāļu darbiniekiem Santu Laizāni un Andreju Anču pilnveidojās mācībās «Medijpratības meistari»

Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliotēku attīstības centrs ar Latvijas Republikas Kultūras ministrijas atbalstu mācībās «Medijpratības meistari» sagatavo medijpratības meistarus – mentorus, kuri apgūtās zināšanas nodod gan citiem kolēģiem, gan sabiedrībai. Pirmoreiz šāda programma tika īstenota 2018. gadā, kad teju 30 bibliotekāri no visas Latvijas piedalījās dažādos medijpratības semināros. Arī Rēzeknes Centrālās bibliotēkas (RCB) Informācijas tehnoloģiju nodaļas vadītāja-galvenā bibliotekāre ANNA ROMANOVSKA, 2018. gadā piedaloties medijpratības mācībās un kļūstot par medijpratības meistari, paralēli bibliotekāres darbam arī izglīto sabiedrību par medijpratību. Sarunas laikā viņa uzsver, ka šajā jomā ir nemitīgi jāpilnveidojas, atklājot, ka pagājušā gada rudenī atkal uzsākusi apgūt jaunas zināšanas mācībās «Medijpratības meistari», kas noslēgsies šī gada maijā.

2019. gadā Rēzeknes Centrālajā bibliotēkā Eiropas Medijpratības nedēļā Anna vadija lekciju «Mediji jālieto prātīgi»

Ar mācībās iegūtajām zināšanām Anna dalās ar saviem kolēģiem, kuri ikdienā strādā ar apmeklētājiem. «Ir svarīgi nodot tālāk iegūtās zināšanas, un ir svarīgi, ka tu pats zini vairāk nekā apmeklētājs. Bibliotekārs nav skolotājs, bet tomēr viņam jābūt izglītotam dažādās jomās un savas zināšanas jānodod sabiedrībai. Jāuzsver, ka laba zināšanu bagāža, pat tad, ja esi kļuvis par medijpratības meistaru, nav apliecinājums tam, ka tagad visas zināšanas ir iegūtas. Šī ir joma, kurā visu laiku vari augt, jo «pretējā puse», kas rada dezinformāciju, arī visu laiku pretdarbojas, proti, tehnoloģijas pilnveidojas, un mums arī jāaug tām līdzi. Pat būdams meistars, tu nekad nevari pateikt, ka nekļūdīsies. Visu laiku ir jāpilnveidojas,» saka A. Romanovska.

Bibliotekāre uzsver, ka medijpratības prasmes jāsaņem pilnveidot jau agrā vecumā. Tāpat viņa uzsver, ka ir svarīgi sociālajos tīklos nedalīties ar viltus ziņām, – arī tad, ja piebilsti, ka tā ir viltus ziņa, kurai nevajag noticēt. Ja komentē zem šīs ziņas vai dalies ar to, – tas patīk algoritmam, kas savukārt konkrēto ziņu rāda lielākai auditorijai. Tāpat A. Romanovska uzsver, ka ir svarīga arī datpratība jeb spēja kritiski izvērtēt datus un statistiku, mūsdienās jo īpaši liela loma ir veselības Prattībai, lai neļautos dažādām sazvērestības teorijām, kas piedāvā vienkāršus risinājumus sarežģītās situācijās.

Kļūstot par medijpratības meistaru, Anna vada dažādas lekcijas par medijpratības tēmu gan kolēģiem, gan bibliotēkas apmeklētājiem (piemēram, 2019. gadā, kad notika pirmā Eiropas Medijpratības nedēļa, interesenti varēja piedalīties izziņosās nodarbībās «21. gadsimta prasme – medijpr(ā)tība»). Pagājušā gada pirmajā pusē visu vecumgrupu interesenti tika aicināti pieteikties lekcijai par medijpratības jautājumiem «Kāpēc tik viegli noticēt...», oktobrī notikušajā Pasaules medijpratības un informācijpratības nedēļā Rēzeknes Centrālā bibliotēka mudināja sabiedrību jo plaši pievērst uzmanību savām mediju un informācijas lietošanas prasmēm un, palīdzot šajā jomā augt, savā *Facebook* lapā, kuras mērķauditorija ir visu vecumposmu pieaugušie, dalījās (un to dara arī joprojām) ar vērtīgiem materiāliem, kursiem, citātiem par šo tēmu, savukārt novembrī Anna vadija izglītojošu lekciju par medijpratības tēmu bibliotēkas darbiniekiem. Nozīmīga bija arī pērn bibliotēkā notikušā diskusija ar Latvijas sabiedrisko mediju tiesībsardzi, Rīgas Stradiņa universitātes profesori Andu Rožukalni, kuras laikā tika runāts par Latvijas sabiedrisko mediju profesionālo ētiku un sabiedrisko mediju ombuda darbu. Runājot par šīgada pasākumiem, kas saistīti ar medijpratību, A. Romanovska atklāj, ka martā Digitālajā nedēļā vadīs lekciju «Medijpratības knifi: noderīgi ikvienam», bet 29. oktobrī – lekciju «Medijpratība: nostiprināt un izkopt».

No bibliotēkā pieejamajām grāmatām, kas palīdzēs attīstīt kritisko domāšanu un medijpratības prasmes, Anna ieteic izlasīt: «Ceļojums medijpratībā. Idejas nodarbībām ar bērniem bibliotēkās» (2017; ir arī elektroniski), «Caps un ciet jeb Vilks manipulators» (2019; ir arī elektroniski), Anda Rožukalne «Kam pieder Latvijas mediji?» (2013), «Rokasgrāmatu pret dezinformāciju: atpazīt un pretoties» (2022; ir arī elektroniski), Jesika Aro «Putina troļļi. Patiesi stāsti no Krievijas informācijas kara frontē» (2022).

Rēzeknes Centrālās bibliotēkas sauklis ir «Tu esi tas, ko tu lasi», un tā jau ir – jo vairāk lasi vienveidīgu informāciju, jo ātrāk tā nosēstas atmiņā, līdz pats sāk domāt līdzīgi. Tieši tādēļ ir tik svarīga viedokļu daudzveidība un spēja informāciju uztvert kritiski, bet, lai to spētu, ir jālasa daudz vairāk par ziņu virsrakstiem.

Medijpratības pasākumiem bibliotēkās ir svarīga loma

Arī Latgales Centrālajā bibliotēkā pagājušajā gadā tika īstenotas dažādas aktivitātes, lai izglītotu sabiedrību par medijpratības tēmu.

Martā Latvijā notika ikgadējā Eiropas Digitālā nedēļa, kurā īpaša uzmanība tika veltīta informācijas un komunikācijas tehnoloģiju nozares karjeras iespējām, kā arī jaunu digitālo prasmju apguvei. Latgales Centrālā bibliotēka un tās filiālēs īstenoja izglītojošu pasākumu programmu skolēnu grupām, norisinājās vairāki pasākumi pieaugušo auditorijai – sadarbībā ar biedrību «New East» un Ziemeļvalstu Ministru padomes biroju Latvijā notika darbnīca «Media Lab > TikTok» jauniešiem, mediju darbiniekiem un jaunajiem komunikācijas speciālistiem, kuras laikā bija iespēja noskaidrot, kas ir algoritmi, kā tie darbojas sociālajos medijos, kā ietekmē indivīda ikdienu un pieredzi, izmantojot tieši *TikTok* platformu (domnīcu vadija medijpratības pētniece no Tamperes Universitātes (Somija) Guna Špurava un mediju eksperte un jauniešu trenere kustībā «Medijpratējs» Marta Aleidžāne). Latgales Centrālās bibliotēkas darbinieki Digitālās nedēļas laikā apguva medicīnas informācijas Prattību. Jāuzsver, ka tā ir īpaši svarīga, jo sociālajos tīklos (dažreiz arī medijos) publicēta informācija, kas saistās ar veselību, ne vienmēr ir uzticama.

Septembrī sadarbībā ar globālo attīstības un izglītības organizāciju IREX notika medijpratības tiešsaistes kursa «Very Verified» atklāšana (lai palīdzētu Baltijas valstu iedzīvotājiem stiprināt noturību pret dezinformāciju, atpazīt manipulāciju un kļūt par zinošākiem mediju patērētājiem, globālā attīstības un izglītības organizācija IREX ir izstrādājusi jaunu brīvpieejas tiešsaistes kursu medijpratībā. «Very Verified» (veryverified.eu)). Oktobrī Latgales Centrālās bibliotēkas ASV Informācijas centrā viesojās Latvijas sabiedrisko mediju tiesībsardze Anda Rožukalne, kura tikās ar iedzīvotājiem, turpinot publisko lekciju ciklu Latvijas reģionos.

«Šajā gadā mums arī tiek plānoti dažādi pasākumi un bibliotekārās stundas Drošāka interneta dienā februārī, Digitālajā nedēļā martā, Bibliotēku nedēļā aprīlī. Bibliotekārās stundas notiek gan sākumskolas, gan pamatskolas audzēkņiem, bet pieaugušajiem sniedzam individuālās konsultācijas medijpratības jomā,» «Vietējai Latgales Avīzei» stāsta Latgales Centrālās bibliotēkas sabiedrisko attiecību vadītāja KRISTĪNE KOKINA.

No Latgales Centrālajā bibliotēkā pieejamajām grāmatām, kuras vēsta par kritisko domāšanu un ir pieprasītas lasītāju vidū, K. Kokina min Zandas Rubenes «Kritiskā domāšana studiju procesā» (2008), Viļņa Purēna «Kā attīstīt kompetenci: rokasgrāmata skolotājiem: teorija, teoriju vēsture un metodiskie ieteikumi, jaunos mācību standartus ieviešot» (2017), «Kritiskā domāšana: izglītība, medijpratība un spriestspēja» profesores Maijas Kūles zinātniskajā redakcijā (2018). Kā jaunāko izdevumu, kurš noteikti būtu jāizlasa katram, Latgales Centrālās bibliotēkas bibliotekāri iesaka izlasīt 2022. gada jūlijā Valsts kancelejas izdoto «Rokasgrāmatu pret dezinformāciju: atpazīt un pretoties».